

BREGNBJERGNYT

KONTAKTBLAD FOR BREGNBJERGSKOLEN

nr. 2.

december 1967

2. årg.

Indhold:

De frie ungdoms- og efterskoler

Hvad laver en skolepsykolog ?

Om erhvervspraktik

Dagbog

I skrivende stund

Håndværkerne er gået i gang med forberedelserne til opførelsen af fagklassefløjen.

Egentlig havde vi håbet på - og også haft grund til at regne med - at vi samtidig hermed fik opført de to manglende klassefløje.

Meddelelser i dagspressen for en månedstid siden gik ud på, at vi havde fået lov til at bygge - men først i dag er disse meddelelser blevet bekræftet.

I vores glæde over de forbedringer af undervisningsforholdene på vores skole, som dette betyder, vil vi for en stund tillade os at glemme, at der var "noget", vi ikke fik med - et forhold, som måske nok senere vil afføde problemer i det daglige arbejde.

Vi har grund til at glæde os over det, der er opnået, og vi ved, at der fra forskellig side har udfoldet sig ihærdige anstrengelser for, at det skulle lykkes.

Vi vil gerne rette en tak til alle dem, der har ofret megen tid og mange kræfter på at føre vores byggesag igennem.

LC

Lærere ved Bregnbjergskolen ønsker forældre-
kredsen glædelig jul og et godt nytår!!

De frie ungdoms- og efterskoler

Da højskolen herhjemme var blevet en realitet og havde befæstet sit ry i det danske skolebillede som en skole, hvor unge kunne hente sig en såvel åndelig som faglig efteruddannelse, varede det ikke længe, inden denne skoleform fik skolefolk til at forstå, at der i allerhøjeste grad var brug for en lignende skole for endnu yngre elever - og det blev i realiteten baggrunden for efterskolens opståen.

De elever, der opsøgte folkehøjskolen, var alle unge, hvis faglige kunnen var særdeles begrænset, og man kan vel godt sige, at ideen med efterskolen bl. a. skulle give senere højskoleelever lidt mere ballast - at der med andre ord kunne gives en mere voksen, en mere moden undervisning på vore højskoler.

Ideen med de frie efterskoler slog i den grad an, at vi rundt omkring i landet i dag har godt 100 af disse frie skoler, skoler, der måske er bygget med vidt forskellige mål for undervisningen - alt efter forstanderens, bestyrelsens og forældrekredeens menneskelige/religiøse overbevisning, men fælles for alle disse skoler var, at de gennem en årrække var alene om at tilbyde en undervisning efter den skolepligtige alder, (eksamensfri).

For såvel højskolen som efterskolen skal det uden forbehold indrømmes, at dette tilbud gennem mange år stort set kun benyttedes af landboerne og i de allerførste år hovedsagelig kun af de økonomisk bedrestillede blandt disse - med andre ord, gårdejerens børn var de eneste, der havde mulighed for en sådan efteruddannelse.

Personligt tror jeg ikke, at efterskolen skal hige efter anerkendelse, men alligevel må man med et suk erkende, at denne frie skole i mange år førte en så godt som ukendt tilværelse for den brede danske befolkning - dog hovedsagelig for byboerne. En stor del af skylden for dette må efterskolen selv bære, men folkeskolen og hele opbygningen bag denne har også sin del af skylden. På hvor mange af vort lands seminarier orienteres vordende lærere om den gren af det danske undervisningsbillede? Hvor mange seminarier tillader, at lærerstuderende "aftjener deres græstid" på en efterskole? (I parentes skal det indrømmes, at dette forhold er blevet bedre i de senere år).

Grunden til, at vi i dag ikke behøver at hige efter anerkendelse, er den, at vi har fået al den anerkendelse, som vi kan gøre krav på, endda fra allerhøjeste sted, skoleloven af 1958. Med den "konfirmeredes" jo i virkeligheden hele efterskolens hovedtanke: nødvendigheden af en ekstrauddannelse for de 14-18 årige. Med ét slag blev antallet af "efterskoler" udvidet til flere tusinde, nemlig 8., 9. og 10. klasserne.

Vil begge skoleformer kunne overleve - hvis ikke, hvornår vil efterskolen da dø ud - den anden mulighed eksisterer selvsagt ikke. Lad dette spørgsmål stå åbent lidt endnu - jeg vil senere vende tilbage til det.

Efterskolen har altid stået som den eksamensfrie skole, hvor hovedvægten blev lagt på de almene skolefag, som dansk og regning, samt, hvad vi over en kam kan kalde de fortællende fag, fag med det sigte at forsøge at lære vore elever at blive mennesker, at forsøge at lære dem at forstå deres egen tid ud fra fortidens hændelser og begivenheder. Vor litteratur og historie er fag, der i den henseende er udtømmelige kilder. Det er noget af det, som efterskolen stod og står for - og ikke det uvæsentligste.

Men efterskolen har forandret sig i takt med tiden - heldigvis må man sige - selv om nogle efterskolefolk stritter imod det nye - men en skole uden forandring er en skole i stagnation, og den behøver ingen omtale. Hvad der var godt i går, behøver ikke at være tilstrækkeligt i dag.

Tiderne skiftede - en voksende arbejderslægt bredte sig i byerne - landboerne fulgte i stort tal efter, og med den voksende bybefolkning stilledes voksende krav til skolen - folkeskolen. Men nogle af disse unge fra byerne kom også på efterskolen, og denne fik en ny blomstring og elevtilgang fra en stort set hidtil ukendt side. Selvfølgelig kunne hverken folkeskolen, efterskolen eller kommunale aftenskoler klare det store pres, som med tiden blev resultatet, da ønsket om en eller anden form for efteruddannelse bredte sig som ringe i vandet. Med dette som baggrund tror jeg, man bl. a. skal se på skoleloven af 1958. Nu var og er muligheden der for alle - en frivillig undervisning, som dog nok kun er frivillig en kort årrække endnu.

Billedet i dag er da stort set sådan, at alle kan tage en ekstrauddannelse med eksamen eller prøve eller helt uden nogen form for "dokumentation". Til den sidste kategori hørte efterskolerne, men dette har ændret sig derhen, at nogle (70%) nu tilbyder eleverne at gå op til prøve eller eksamen i lighed med folkeskolens elever - alt sammen på frivillig basis.

Er det at svigte sine idealer? Nej, det er blot at give en mulighed ekstra til de elever, der måtte ønske det! Hvorfor skulle efterskolen lukke sine porte for den kategori af elever?

Lad os så vende tilbage til spørgsmålet, om efterskolen da kan overleve i dag, hvor den vitterligt har fået en alvorlig konkurrence fra folkeskolen. Resultatet afhænger af efterskolen selv - og af folkeskolen! Hvis efterskolen ikke kan tilbyde noget særligt i forhold til folkeskolen, da har den ingen eksistensberettigelse og må og skal dø ud - og der er kun grund til at græde krokodilletårer ved dens bortgang.

Men efterskolen har så sandelig stadig noget specielt at tilbyde sine elever. Her vil jeg først og fremmest pege på den altoverskyggende forskel: efterskolen som kostskole. (Jeg har selv gået tre år på kostskole - gymnasium - og har både gode og dårlige, men flest gode erfaringer - om denne skoleform).

En efterskoles første opgave er at erstatte hjemmet på bedst tænkelig måde. Eleven kommer til at omgås kammerater af stort set samme alder - men ikke kun i et klasseværelse, men i et

værdifuldt dagligt samvær, et samvær, hvis resultater i overvejende grad er synlige for såvel lærere, elever som ikke mindst for forældrene, men også et samvær, hvis resultater ikke alle er til at måle med hverken metermål eller lod, men disse er måske ikke de mindst værdifulde. I dette samvær spiller læreren en stor og betydningsfuld rolle. Det være sagt med det samme, at ikke alle pædagoger ville befinde sig godt på en kostskole. Dertil er arbejdets facetter for forskelligartede og til tider gribende for meget ind i privatlivet. Men dette arbejde er på sin vis rigt og uundværligt for den, der først er faldet til.

For eleven vil kostskoleformen også betyde mange knubs, kanter, der skal slibes af, han må lære at indrette sig efter andre, som han skal omgås hele døgnet rundt. Det ser måske ikke ud af så meget på papiret, men er jo i virkeligheden alfa og omega i den tilværelse, der venter en uden for skolens lille verden.

I mange situationer vil en mor og en far nok også være glade for at kunne sende deres dreng eller pige ud af hjemmet. Ikke - selvfølgelig - i nogen ond mening, men fordi de i den givne situation tydeligt ser barnets egen fordel derved. Miljøforandringen kan til tider skabe et så godt som nyt menneske - forandringen - forstået ikke blot fra hjemmet, men også fra den skole, hvor vedkommende måske har gået de sidste syv-otte år.

Vi i efterskolen har tit set forandringen på denne måde: en såkaldt skoletræt elev, der bogstavelig talt får nye kræfter og ny energi - altså blot fordi her er han ukendt, her er han et X, med alle menneskets gode og dårlige sider, og hvem vil ikke helst vise sine gode sider på en ny arbejdsplads? Her fås en ny chance, som mange forstår at udnytte. (Jeg ved, at nogle siger, der ikke gives skoletræthed, men kun dårlige lærere - det er noget sludder - eller også har vi ualmindelig mange dårlige lærere i Danmark - og det tror jeg ikke).

På det rent faglige område kan jeg ikke tro, at der er de store forskelle i folkeskolens og efterskolens arbejde, men det ligger i sagens natur, at vi i efterskolen med 10 timers arbejdsdag har mere tid til den mere menneskelige opdragelse/uddannelse af vore elever, kan komme dem betydeligt mere ind på livet. Vi kan gennem fortællingen og samtalen lære dem noget om livets reelle værdier, lære dem at vurdere selv, at vurdere sig selv.

Jeg tror, at jeg har røbet min tro på efterskolens fortsatte eksistens. Men folkeskolen kommer også ind i billedet, hvad angår efterskolens fortsatte eksistens eller ej. Der må et samarbejde i gang de to skoleformer imellem. Mulighederne er mange efter den nye lov, hvor en elev kan forlade folkeskolen, tage ophold på en efterskole og igen vende tilbage, hvis han ønsker det. Folkeskolen må give en ærlig orientering om efterskolen, ikke blot til eleverne, men også til forældrene. Hvis en elev kunne få større udbytte af et ophold på en efterskole - hvorfor så ikke ærligt anbefale ham at tage på en sådan. Det er da i første række elevens tarv, der skal tages hensyn til, og ikke om kommunen lige har ofret i dyre domme på oprettelsen af en 8.,

9. eller 10. klasse.

(Et samarbejde kan f. eks. også etableres angående elevens specielle fagønsker, hvis disse ønsker af en eller anden grund - for lille tilslutning - ikke kan opfyldes. En forespørgsel til en efterskole kunne måske klare problemet. Lad os tage et konkret eksempel: en dygtig elev til sprog kunne tænke sig at gøre ekstra meget ud af f. eks. engelsk - hos os har vi f. eks. sproglaboratorium, og visse af vore sproghold får otte (8) ugentlige timer - det ville da være ideelt i det valgte tilfælde.

Men vi må også gøre fordring på at få vor andel af de gode elever. Efterskolen er ikke og har aldrig været en skole udelukkende for mindre begavede elever. Dog vil det nok ordne sig selv, idet folkeskolen ikke i det lange løb kun kan anbefale adfærdsvanskelige elever til efterskolen, hvorfra de så evt. bliver smidt ud for at vende tilbage til folkeskolen igen - når vi får tvungen udvidet undervisningspligt. Hvis vi bør have det - men det er et spørgsmål, som jeg ikke skal berøre her.

Til slut endnu engang et oprigtigt ønske om, at folkeskolen og efterskolen i fremtiden vil støtte hinanden i det fælles arbejde med undervisningen og opdragelsen af børnene og de unge. Et arbejde, som begge skoleformer i årtier har udført godt og reelt efter bedste evne. Der er absolut ingen grund til at se skævt til hinanden.

Og så vil jeg sige tak for opfordringen til at skrive i jeres blad - dette er jo også en begyndelse. Endelig vil jeg på Ungdomsskolens vegne sige, at alle interesserede, såvel blandt forældre som lærere altid er velkomne til at aflægge os et besøg og få eventuelle spørgsmål angående denne efterskole eller efterskoler i det hele taget besvaret.

Jørgen Kusk

Vojens Ungdomsskole

Hvad laver en skolepsykolog - ?

Fra 1. august 1966 ansattes en skolepsykolog ved Vojens kommune. Foruden 3 dages skolepsykologisk arbejde pr. uge for amtet uden for Vojens, skal han undervise enkelte timer (for tiden ved Bregnbjergskolen) og ellers varetage det skolepsykologiske arbejde inden for Vojens kommunes tre skoler. Hans arbejde her fordeles i øjeblikket med 7 undervisningstimer og med 9 timer til skolepsykologiske undersøgelser pr. uge. Skolepsykologen har kontor på Bregnbjergskolen.

En væsentlig del af arbejdet er undersøgelsen af de børn, lærerne har udtaget med henblik på specialundervisning. Denne specialundervisning blev med skoleloven af 1958 gjort obligatorisk og gives til omkring 50.000 elever i folkeskolen (ca. 8 % af eleverne). Den er ingen særlig undervisningsform, som man måske kunne tro, men en hjælp til børn med handicaps eller vanskeligheder. Der kan være vanskeligheder med læsning, retstavning og regning, med hørelse, syn og tale, med svag begavelse, adfærdsvanskeligheder og evt. legemlige handicaps - for at nævne de vigtigste grupper.

At specialundervisningen er gjort obligatorisk vil sige, at børnene nu har krav på at få hjælp for de nævnte vanskeligheder (dog egentlig ikke for adfærdsvanskeligheder, som endnu ikke er nævnt i love og cirkulærer, men skolepsykologerne tager sig dog også af dette område). Klasselæreren er ansvarlig for at de børn, der har hjælp behov, bliver indstillet til undersøgelse. Han udfylder et indstillingsskema, der via skoleinspektør går videre til skolelægen, der bidrager med ofte værdifulde oplysninger om barnet. Skemaet går så videre til skolepsykologen, der nu kan begynde undersøgelsen. Denne varer i regelen mindst 3 timer, så der vil gerne være nogen ventetid på en undersøgelse. Enkelte hastesager kan også forekomme og yderligere sinke.

Hvordan foregår en skolepsykologisk undersøgelse? - Den indledes næsten altid med en intelligensundersøgelse af barnet. Det er vigtigt at få fastslået, hvilke forudsætninger barnet har for at kunne følge undervisningen, og hvilke krav man med rimelighed kan stille til det. Undertiden kan man se at et barn har betydeligt bedre evner end antaget, men at f.eks. en læsesvaghed kan camouflere dette. Dernæst følger i regelen prøver i højtlesning, stillelæsning, stavning, evt. regning. De fremkomne oplysninger, ofte suppleret med oplysninger fra forældre og institutioner, samles til en rapport, der afleveres til skolen og skolelægen med forslag om, hvilke foranstaltninger, der kan tages i anvendelse for at hjælpe barnet.

Der er flere børn med læsevanskeligheder end børn af alle de andre nævnte kategorier tilsammen. Er man bagud med læsning, bliver man bagud i mange andre skolefag, også ofte i regning. Vi danner læsehold på 4 børn, der inden for den normale skoletid får 4 timers hjælp ugentlig (evt. 3 børn i 3 ugentlige timer). Denne hjælp gives af specielt uddannede lærere. Vi har også hold for børn, der har vanskeligheder med stavning og regning, og har hjælpeforanstaltninger for børn med de øvrige nævnte

handicaps.

For børn med små evner har vi på Skrydstrup skole to klasser, såkaldte hjælpeklasser, for børn fra Vojens og omliggende kommuner. Evnesvage børn har ret til at få undervisning på eksternatskole (i Haderslev). For adfærdsvanskelige børn kan en skoleflytning undertiden klare problemerne.

En gang om året bør de elever, der modtager specialundervisning, kontrolprøves. Enten kan de nu holde op med denne undervisning, eller undervisningen bør fortsætte, evt. forandres på visse områder.

Forældre har ret til at rette henvendelse direkte til skolepsykologen, men det vil være naturligt i første omgang at bede klasselæreren tage affære, hvis problemer og vanskeligheder melder sig. Hvis forældrene synes, det kniber for barnet, eller det ikke trives vel i skolen, bør henvendelse til skolen foretages. Forældre kan yde værdifuld hjælp. De har jo ofte lejlighed til at sammenligne med andre søskende og at se, når det kniber med at følge med. Lærerne kan have vanskeligheder med at lære det enkelte barn at kende helt nøje i de ofte for store klasser. Med den udvikling, skolen tager i disse år, er et godt samarbejde mellem hjem og skole aldeles nødvendigt.

H. Henriksen

F A N E T I L S K O L E N !

Vi synes, at vores skole bør have en fane og har derfor besluttet at starte en indsamling.

Vi håber, at alle eleverne i skolen må være med til at yde et bidrag.

De indsamlede penge bliver indsat på en konto i sparekassen, og der vil blive ført kontrol med indsamlingen af skolens leder.

Venlig hilsen

skolens 10. kl.

OM ERHVERVSPRAKTIK.

I folkeskoleloven af 1958 er der åbnet mulighed for at sende folkeskolens ældste elever ud i erhvervspraktik som et led i erhvervsorienteringen. Hvis udsendelsen skal have nogen værdi, kræves et nært samarbejde mellem skolen, de erhvervsdrivende og det lokale arbejdsanvisningskontor. Det er nemlig vigtigt, at børnene er forberedt fra skolen - at de erhvervsdrivende har forberedt opholdet - og at arbejdsanvisningskontoret har fundet de praktiksteder, hvor man virkelig er i stand til at give eleven en almen orientering om det pågældende og evt. beslægtede erhverv.

I det følgende vil jeg komme med visse betragtninger over 9. klasses praktikophold 1967.

Forberedelsen begyndte allerede i 8. klasse, idet vi gennemgik de forskellige faggrupper (v.h.a. en udsendelsesrække i TV) og lærlingeloven. Desuden havde vi besøg af erhvervsvejlederen, som fortalte børnene om deres muligheder, når de forlod skolen. I 9. kl. fortsatte vi forberedelsen fra efterårsferien og indtil praktikudsendelsen, der fandt sted i tidsrummet 13.11. - 25.11.. Jeg indledte med at gennemgå forskellige arbejdsmarkedsforhold bl.a. organisationer og lønforhold. Herefter arbejdede eleverne selv med de almene og særlige forhold, de kunne komme ud for i de erhverv, der havde deres særlige interesse. Det blev her påpeget, at de ikke måtte "låse" sig fast i et bestemt erhverv, idet deres ønsker på dette tidspunkt let kan ændres før de forlader skolen, og det er derfor nødvendigt, at de får en almen orientering.

I mellemtiden havde eleverne fået en ønskeseddel med hjem, hvor de så i samråd med forældrene skulle vælge nogle forskellige erhverv, hvori de kunne tænke sig at komme i erhvervspraktik. De skulle vælge mindst 3 forskellige fag, da arbejdsanvisningskontoret ikke altid har et egnet praktiksted i det fag, eleven helst ville stifte bekendtskab med.

Jeg skal nævne, at man som regel finder et praktiksted i et af de afgivne ønsker - der var kun to her fra skolen, der ikke fik første ønske opfyldt.

Vi havde praktiksteder i Vojens og Haderslev, samt et enkelt i byerne O. Jerstal, Gram, Ørsted og St. Nustrup.

Samtlige praktikværter gav udtryk for, at de mente, der lå noget meget værdifuldt i denne ordning, hvor eleverne får lejlighed til at "snuse" til fagene i 14 dage. Et enkelt sted ønskede man, at praktikperioden kom til at ligge lidt senere, idet der så ville være mere arbejde til eleverne. Det er nok rigtigt for handelsfagene, men hvis der ikke er så meget at bestille, må der være mere tid til samtale med eleverne, hvilket også er meget vigtigt.

Både elever og praktikværter ved, at der ikke skal ydes løn for opholdet. Alligevel har eleverne i 9. klasse i gennemsnit fået ca. 60 kr. Dette medfører let udtryk fra eleverne som - "Der vil jeg ikke ned, de gi'r ikke noget", eller "Dorthe fik

200 kr. sidste år på dette sted, bare jeg kunne komme derhen". Hvis man vil påskønne elevernes ophold med et beløb, synes jeg, at man skulle gøre som enkelte firmaer, der sender beløbet som en julegave.

Eleverne vil nødigt undvære praktikopholdet, og så godt som alle har været glade for deres pladser. I de mindre virksomheder, hvor der er mulighed derfor, er praktikanterne blevet sat ind i forretningens drift, og de prøvede alt lige fra at føre regnskab til at ekspedere.

Der er desværre enkelte hvis eneste arbejde var at feje og vaske gulv efter lukketid. Det er faktisk det værste, der kan overgå en erhvervspraktikant - at man ikke tager sig af ham. Det er bedre, at sådanne erhvervsdrivende afslår at tage skoleelever i erhvervspraktik.

Generelt mener eleverne dog, at de har lært meget, som de ikke kunne have lært i skolen, og jeg tror da også, at det er så værdifuldt, at man også i fremtiden bør sende de ældste klasser ud.

NC.

D A G B O G

- den 10.9. Gladsakse skoledirektion og skolekommission beser skolen.
- den 11.9. Fælleslærerrådet afholder generalforsamling på Bregnbjergskolen
- den 14.9. Elever fra skolens 1. - 3. klasse i Haderslev for at se skolescenens forestilling: "Av, for katten".
- den 27.9. Fagkonsulent Asger Byrnak overværer undervisningen i tysk i realklasserne og 8. - 10. kl.
- den 1.10. BREGNBJERGSKOLEN åben for besøgende i forbindelse med Årets fest i årets by.
- den 5.10. Forældredag.
- den 9.10. Forældrekonsultation.
- den 4.11. Vojens og Omegns Lærerkreds afholder generalforsamling på Bregnbjergskolen.

- den 6.11 - 8.11. Terminsprøver for II real, 9. og 10. kl.
- den 6.11. Gymnastikinspektionen besigtiger sportsplads og gymnastiksal.
- den 7.11. Elever fra skolens 4. og 5. klasser til skolekoncert i Haderslev.
- den 13.11 - 25.11. 9. klasserne i erhvervspraktik.
- den 13.11. Forældremøde for 5. klassernes forældre
Afstemningsresultatet:
Afgivne stemmer:	31	af	34	mulige
for udelt:	30	eller	88	%
for delt:	1			
- den 22.11. Gottorp Lærerkreds (Sydslesvig) beser skolen.
- den 23.11. Fagkonsulent Kjeld Petersen og amtsskolekonsulent J. Nybro besigtiger træ- og metalsløjdløkalerne.
- den 24.11. Fagkonsulent Asger Holmboe overvårer undervisningen i dansk og historie i realafdelingen og 8. - 10. klasse.
- den 28.11. Forældremøde med amtsskolekonsulent J. Nybro, Haderslev som taler.
Emne: Skolen af i morgen.
- den 28.11 - 1.12. Lærer J.P.Sørensen deltager i kursus på Gl. Avernæs om ledelses- og samarbejdsproblemer inden for folkeskolen. J.P.Sørensen er sammen med skoleinspektør Skotte Møller, Agerskov udpeget som repræsentanter for Haderslev amt.
- den 29.11. Ljt. Tranholm, Flyvestation Skrydstrup orienterer drengene i 9. - og 10. kl. om værnepligtsforhold og uddannelsesmuligheder inden for forsvaret.
- den 8.12. Hendes Majestæt dronning Ingrid besøger skolen.
- den 22.12. Juleafslutning